

**ЧУДОМИР
КОЙ Е ИЗВЪРШИЛ ОПЕЛОТО
НА ХАДЖИДИМИТРОВАТА
ЧЕТА**

chitanka.info

В брой 4526 от 3.VIII.1934 г. на в. „Зора“ дадох статия с извлечение от книжката на Хр. Милев под заглавие „Последните дни на Хаджидимитровата чета“. В нея писах, както твърди и Милев, че поп Иван от с. Крън е погребал и опял падналите герои на Бузлуджа. По тоя повод стар читател на „Зора“ и „Казанлъшка искра“, в който също бях писал нещо подобно, ни праща статия, в която опровергава това твърдение и казва, че не той, а поп Стефан от Енина е сторил това. За да проверя този исторически факт, се отнесох до стария свещеник Васил Каличков, който беше любезен да ми даде следните сведения:

„Поп Стефан Петков от Енина е мой сродник по жена. Лично от него съм слушал да разправя следното:

На 20 юли 1868 год., навръх Илинден, както си служех литургия в църквата, пришепнаха ми, че двама заптии ме чакат отвън при вратата. Смутих се доста, но изкарах службата си докрай и след като застанах всред църквата и се помолих горещо на бога да не ме оставя в нечистите ръце на агаряните, излязох отвън. Заптиите ме пресрещнаха със следните думи:

— Тебе чакаме, папаз ефенди!

— Буйрунус, ефендилер — отвърнах им аз. — На ваше разположение съм.

— Изпратени сме от онбашията — подеха пак заптиите — да си вземеш каквото е потребно и да идеш горе в Балкана да погребете комитите по вашите закони и наредби.

Щом тъй ми каза, аз въздъхнах облекчително. Взех нужното и с една група селяни, между които Хр. Кушлев, Генчо Чолакдимов и др., нагребихме мотики и лопати и тръгнахме веднага за Бузлуджа. Това беше, значи, на втория ден след сражението. Трупове бяха пръснати из долища и по чукарите над сегашните им гробници. Всички бяха без глави. Един даже беше така сечен, че част от брадата му беше останала около шията. Само един труп намериха с глава и след като ги свлякоха, заровиха ги заедно. Трупът с главата бе заровен отделно.“

По-нататък разказът на поп Стефан, предаден от отец Каличков, съвпада с този, който ни дава и Хр. Милев. За трупа на Хаджията, за белезите по ръката му и пр.

В брой 55 от 1926 г. на „Казанлъшка искра“ г. Геньо Дочев пише спомените на даскал Петка Манолов от Енина и между другото срещаме и това:

„След един ден (от сражението) дойде заповед да отидат селяни на Бузлуджа с един свещеник и погребат мъртвите юнаци на Бузлуджа. Отиде нашият свещеник поп Стефан с няколко селяни и трима стражари. Отишъл е от с. Крън и поп Иван с няколко селяни, а от Шипка — няколко жени.“

В брой 73 от 1927 г. пак на „Казанлъшка искра“ Г. Ст. Гъдев пък пише спомените на баща си по избиването на четниците. За този пункт е отделил следните редове:

„Него ден, на 19 юли 1868 г., властта в Казанлък съобщава в селата Хасът (Крън) и Енина да отидат по 2–5 души селяни и погребат ония «хаирсъзи», които са убити на Бузлуджа. Но кой да отиде? Всеки мисли, че това е капан за нови човешки жертви. На всеки са мили и близки до сърцата убитите, но никой не отива. Научава се поп Иван Попстоянов от Крън и без да му мисли, дава съгласие да отиде. С него тръгват Слав Гърдев и Слав Филипов. Отиват в Енина и оттам тръгват поп Стефан Петков и др. Двамата свещеници извършват над гробовете подобающа служба и си тръгват за село.“

Това са данните, които имаме засега относно опелото на избитите юнаци на Бузлуджа. По тях може да се заключи, че са участвували и двамата горепосочени свещеници, а не само поп Иван или поп Стефан. Ако някой има други по-положителни данни, които биха осветлили това събитие в друга светлина, молим да ни ги изпрати, но без да влага някаква страст в разглеждане на този въпрос. Историческите събития трябва да се разглеждат съвсем спокойно и обективно.

(Публикуван във в. „Казанлъшка искра“, XI, бр. 243 от 30.IX.1934 г.)

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.